

Miniaturemalerierne og den verden de skildrer

Ofte forbindes den islamiske kunst alene med smukke mønstre og variationer af den arabiske skrift. Betragter man det islamiske bogmaleri, også kaldet miniaturemaleri, åbnes imidlertid en helt ny verden. I miniaturemalerierne finder man et livligt og fortællende univers, fuldt af eventyrlige billeder.

Hvad forstår man ved islamisk miniaturemaleri?

Med islamisk miniaturemaleri eller bogmaleri menes relativt små malerier, beregnet til at sidde i en bog. Et miniaturemaleri er sjældent større end et A4-ark og er som regel en illustration til et historiemanuskrift, en videnskabelig tekst eller skønlitteratur. Det kan dog også forekomme, at et miniaturemaleri er et selvstændigt kunstværk, eksempelvis et smukt billede af en fugl eller et portræt af en fyrste.

Nogle af de mest eventyrlige miniaturemalerier stammer fra Firdawsis berømte epos om Irans historie før arabernes komme, *Shah-nama* (Kongernes Bog). I dette fantastiske digt, på ca. 60.000 vers, støder vi på uovervindelige helte, elskovs eventyr og farverige konfrontationer med dæmoner, drager og alverdens fantasifulde væsner.

Også i de videnskabelige værker finder man interessante miniaturemalerier. Her dukker der illustrationer op af alt fra lægeurter til sindrige mekaniske instrumenter. På Davids Samling er et af de sjoveste miniaturemalerier inden for denne genre en vinskænkende robot! Udvendig ligner robotten et menneske, men i realiteten er der tale om en automat, der kan fylde et glas og række det ud til en gæst.

Gode spørgsmål – og svar

Hvor og hvornår lavede man miniaturemalerier?

De tidligst bevarede miniaturemalerier er udført i Bagdad omkring år 1000, men først fra omkring år 1200 kender man til større antal fra flere steder i den islamiske verden. Man inddeler ofte miniaturemalerierne i fire regionale skoler: den arabiske, den persiske, den indiske og den tyrkiske.

Hvem fremstillede miniaturemalerierne?

Illustrerede manuskripter fremstilledes af flere højt specialiserede kunstnere eller kunsthåndværkere i samarbejde: papirmagere, kalligrafer, illuminatorer, malere og bogbindere. Det var gerne et helt maleratelier – ansat ved hoffet eller uafhængigt af dette – der arbejdede med malerierne. Den ansvarlige var en mester, som stod for maleriets komposition, de sværeste partier og for, at maleriet fik et helhedspræg.

Hvem købte miniaturemalerierne?

Det var først og fremmest fyrsterne og deres hofffolk, der havde råd til bøger med miniaturemalerier. Dog fremstilledes også mindre fine manuskripter til almindelig handel. En stor og overordnet aftager af figurative malerier som f.eks. den kristne kirke fandtes ikke inden for islam.

Hvor fik man farverne fra?

Mange farver fremstilledes af knuste mineraler. Mørkeblå kom eksempelvis fra lapis lazuli, grøn fra malakit og rød fra cinnober. Man fremstillede også farver af organiske materialer. En særlig blodrød farve fik man fra insekter, og fra det indiske miniaturemaleri kender man til gul farve fremstillet blandt andet af urinen fra en ko. Visse farver forandrer sig med tiden og andre kan nedbryde papiret.

SELVE OMVISNINGEN PÅ MUSEET:

Når eleverne vises rundt, vil vi fokusere på miniaturemaleriets særlige historie i sammenhæng med den islamiske kunsttradition, der ellers ikke er kendetegnet ved at være figurativ. Der vil også blive talt om kunstnerens rolle, og fra kunstværk til kunstværk vil relevante historiske og kulturhistoriske emner blive taget op til diskussion.